

Llibertat sense excuses

Arriba un moment que les culpes i els mèrits de qui som ens pertanyen, per bé i per mal

Foto: Valerie Everett

La llibertat acaba on comencen les hipoteques, això és així. La vida és bonica però complicada, i com més te la compliques més et vas lligant de mans i peus i colzes i genolls. És més fàcil deixar una feina fixa per perseguir una vocació arriscada quan tens vint-i-pocs anys i només t'has de mantenir a tu que no pas quan estàs rodejat de personetes que depenen dels teus ingressos i que tenen l'endimoniat costum d'esmorzar, dinar, sopar i fins i tot -ells sí- de berenar. Algun dia descobrirem que el paradís perdut no és la infantesa, sinó el berenar.

No haver nascut rics ens esclavitza, d'acord. Però hi ha tries que no tenen una traducció en euros i que estan gairebé al cent per cent a les nostres mans (i peus i colzes i genolls). Potser no podem triar entre escola pública o privada ni entre vacances reals o vacances imaginàries, però sempre -o gairebé- podem elegir les persones per les quals posaríem les mans (i els peus i els colzes i els genolls i el cor) al foc i a les brases. Potser no ens podem comprar un vestit que costa un ronyó però sempre -o gairebé- podem elegir les persones a les quals donaríem un ronyó.

Arriba un moment -si hem tingut la sort de tenir accés a la cultura: sense cultura no hi ha llibertat- que ja no té sentit donar la culpa de tot als pares, ni a l'educació rebuda, ni als traumes amagats, ni encara menys a les males companyies. Arriba un moment que les culpes i els mèrits de qui som ens pertanyen, per bé i per mal. Els pares i l'educació són essencials però no són determinants; els traumes es poden detectar, tractar i superar; i les males companyies no se'ns enganxen amb cola d'impacte: la complicitat la donem i la retirem a voluntat. Som tan responsables de nosaltres mateixos que, a partir d'una certa edat i amb l'excepció dels qui malviuen en circumstàncies extremes, ja no podem carregar el mort a res ni a ningú. Ja no hi ha

excuses que valguin. La llibertat és bonica però complicada, també.